

Anonimizuota versija

C-440/23-1

Byla C-440/23

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2023 m. liepos 14 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (Malta)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. liepos 11 d.

Ieškovas:

FB

Atsakovės:

European Lotto and Betting Ltd

Deutsche Lotto Und Sportwetten Limited

CIVILINIŲ BYLŲ TEISMAS, PIRMOJI KOLEGIJA

TEISINGUMO TEISMAI, MALTA

<...>

Nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, teikiamo <...> Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pagal [SESV] 267 straipsnį <...> byloje <...>:

<...>:

FB <...>

prieš

European Lotto and Betting Ltd <...>

ir

Deutsche Lotto Und Sportwetten Limited

<...>

Šalys

Šios bylos šalys yra FB (ieškovas) <...> ir

European Lotto and Betting Ltd <...> ir *Deutsche Lotto Und Sportwetten Ltd* <...> (atsakovės).

Prašymo pagrindas

- 1 Tarp šalių kilo ginčas dėl prarastų statymų sumų susigražinimo. Ieškovas reikalauja atlyginti nuostolius, patirtus dėl perleistų teisių, kurie atsirado lošiant internetiniais lošimo automatais ir žaidžiant (antrinėse) loterijose.
- 2 Pagal Vokietijos teisę (<...> *GlüStV* 4 [straipsnio] 1 ir 4 dalys), norint organizuoti lošimus Vokietijoje, reikalingas leidimas. Organizuoti lošimus neturint Vokietijos leidimo yra draudžiama. Tuo metu galiojusios redakcijos teisės akte nustatyta:

„4 straipsnio 1 dalis: Organizuoti viešai prieinamus azartinius lošimus ar jiems tarpininkauti galima tik gavus atitinkamos šalies kompetentingos institucijos leidimą. Draudžiama organizuoti azartinius lošimus neturint šio leidimo (nelicencijuoti lošimai) ir dalyvauti su nelicencijuotais lošimais susijusiuose mokėjimuose.

4 dalis: Draudžiama viešai prieinamus azartinius lošimus organizuoti internetu.

5 dalis: „Nukrypdamos nuo 4 dalies, federalinės žemės gali, siekdamos geriau įgyvendinti 1 straipsnyje nustatytus tikslus, leisti savarankiškai platinti loterijas ir joms tarpininkauti, taip pat organizuoti sporto lažybas internetu ir joms tarpininkauti <...>“

- 3 <...> Vokietijos civilinio kodekso [BGB] 134 straipsnyje nustatyta:

„Jeigu įstatyme nenurodyta kitaip, teisinis sandoris, kuriuo pažeidžiamas teisės aktuose nustatytas draudimas, yra niekinis.“

- 4 <...> BGB 812 straipsnyje nustatyta:

„*Asmuo, kuris be teisinio pagrindo dėl kito asmens veiksmų ar kitu būdu to kito asmens sąskaita ką nors gauna, privalo tai grąžinti.*“

- 5 Atsakovė teikia lošimų internetiniais lošimo automatais ir loterijos paslaugas pagal Maltos lošimų institucijos (MGA) išduotą licenciją. Atsakovė siūlo klientams loterijas internetu panašiai kaip ir valstybiniai organizatoriai. Klientas gali lažintis dėl skaičių burtų traukimo rezultato. Vis dėlto atsakovė neorganizuoja savo pačios skaičių burtų traukimų, o suteikia galimybę klientams lažintis dėl kitų loterijų paslaugų teikėjų skaičių burtų traukimų rezultato. Ši paslauga Vokietijoje vadinama „<...> antrine loterija <...>“. Taigi žaidėjų patirtis yra panaši.
- 6 Ieškovas teigia, kad atsakovė savo paslaugas cedentui teikė „<...> neteisėtai <...>“, nes ji neturėjo papildomos Vokietijos <...> licencijos. Jo teigimu, sutartys yra negaliojančios pagal <...> BGB 134 straipsnį, nes buvo pažeistas Vokietijos draudimas organizuoti azartinius lošimus neturint Vokietijos leidimo. Taigi pagal <...> BGB 812 straipsnį (nepagrįstas praturtėjimas) atsakovė turėjo grąžinti visas prarastas statymų sumas.
- 7 Atsakovė mano, kad, <...> jai nesudarant teisinių galimybių gauti Vokietijos leidimą lošimams internetiniais lošimo automatais ir (antrinėms) loterijoms, yra pažeidžiama jos teisė į laisvą paslaugų judėjimą. Taigi teismas negalėjo jos nenaudai remtis tuo, kad ji neįvykdė administracinio formalumo, susijusio su „<...> leidimu <...>. <...> Jos paslauga nebuvo „<...> neteisėta <...> Vokietijoje. Draudimas organizuoti lošimus internetiniais lošimo automatais ir internetines (antrines) loterijas neturint Vokietijos leidimo negali būti taikomas. Atsakovė teigia, kad cedentas veikia piktnaudžiaudamas teisėmis ir nesąžiningai. Atsakovė mano, kad toks <...> [žaidėjo] reikalavimas Maltos licenciją turinčiam ūkio subjektui grąžinti nuostolius neišvengiamai reiškia <...> [žaidėjo] piktnaudžiavimą teisėmis ir nesąžiningumą. Ieškovas su tuo nesutinka ir remiasi visų Vokietijos aukštesniųjų apygardos teismų, kurie [iki šiol] nesivadovavo šiuo argumentu nė vienoje iš [bylų, susijusių su] žaidėjų reikalavimais, jurisdikcija <...>.
- 8 Šalių sutartiniams santykiams taikoma Vokietijos teisė. Pagal <...> BGB <...> 812 straipsnį <...> galima reikalauti grąžinti tai, ką kita šalis gavo be teisinio pagrindo vykdant sutartį ar kitu būdu. Pagal Vokietijos teisę draudžiama organizuoti azartinius lošimus neturint Vokietijos leidimo. Remiantis Vokietijos jurisprudencija, šios *GlüStV* 4 straipsnio 1 ir 4 dalys yra draudimus nustatantys teisės aktai, kaip tai suprantama pagal BGB 134 straipsnį. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad individualios lošimo sutartys negalioja, kyla pareiga [su]mokėti <...> prarastas statymų sumas.
- 9 Vis dėlto kyla klausimas, ar dėl Teisingumo Teismo pripažintos laisvės teikti paslaugas ir draudimo piktnaudžiauti teisėmis [draudžiama] <...> reikšti reikalavimą [dėl] <...> nepagrįsto praturtėjimo byloje, kuri pasižymi minėtais ypatumais.

- 10 Reikia atskirti lošimus internetiniais („virtualiais“) lošimo automatais ir internetines (antrines) loterijas. Atitinkamu laikotarpiu lošimų virtualiais lošimo automatais sritis ir loterijų sritis buvo reglamentuojamos skirtingai.

I. Dėl nuostolių, patirtų lošiant internetiniais lošimo automatais

- 11 Kalbant apie lošimų internetiniais lošimo automatais ir visų kitų lošimų kazino internete (ruletė, „Black Jack“, pokeris internetu ir kt.) sritį, Vokietijos leidimas buvo būtinas, tačiau nebuvo galimybių jį gauti. Vis dėlto privatūs ir valstybiniai paslaugų teikėjai praktiškai bet kada panorėję galėjo gauti licencijas veiklai šioje srityje vykdant realius lošimus. Vokietijoje lošimo automatai yra plačiai paplitę tiek lošimo salonuose, tiek restoranuose, tiek ir daugelyje kazino.¹ Nuo 2012 m. leidžiama organizuoti internetines loterijas ir sporto lažybas.
- 12 2019 m. pabaigoje federalinės žemės vykdomuoju lygmeniu susitarė iš dalies pakeisti Valstybės sutartį dėl lošimų ir panaikinti visišką draudimą, taikomą visiems lošimams kazino internete. Apie iš dalies pakeistos Valstybės sutarties projektą 2020 m. gegužės mėn. pranešta ES Komisijai. Jo <...> 4 [straipsnio] 4 dalyje nustatyta:

<...> Licencija viešai prieinamiems azartiniais lošimams internetu gali būti išduota tik loterijų savarankiškam platinimui ir tarpininkavimui joms, sporto lažybų ir žirgų lenktynių lažybų organizavimui, tarpininkavimui joms ir savarankiškam platinimui, taip pat lošimų kazino internete, lošimų virtualiais lošimo automatais ir pokerio internetu organizavimui ir savarankiškam platinimui. <...>

- 13 Siekiant paaiškinti pranešime Komisijai teigiama:

<...> Vokietijos federalinės žemės susitarė dėl pridedamo 2021 m. Valstybės sutarties dėl lošimų projekto kaip tolesnio reglamento, kuris bus taikomas nuo 2021 m. liepos 1 d. Projekte toliau plėtojamas lošimų reglamentavimo Vokietijoje turinys, pagal kurį ankstesni Valstybės sutarties dėl lošimų tikslai (1 straipsnis) paliekami nepakeisti, tačiau kartu privatiems paslaugų teikėjams, laikantis griežtų sąlygų, turi būti sudaryta galimybė siūlyti tam tikrus kitus lošimus internetu, kurie anksčiau Vokietijoje buvo draudžiami, siekiant pasiūlyti žaidėjams teisėtą ir saugią alternatyvą juodojoje rinkoje siūlomiems lošimams. <...> Valstybinis loterijų monopolis (10 straipsnis) <...> iš esmės bus išlaikytas.“ <...>

- 14 2020 m. rugsėjo 8 d. federalinių žemių ir Senato kanceliarijų vadovai priėmė rezoliuciją dėl lošimų pereinamuoju laikotarpiu iki 2021 m. liepos 1 d. Rezoliucija susijusi su tuo, kaip elgtis su tokių nelicencijuotų lošimų, kurie tuo metu iš esmės

¹ <https://www.spielbanken.com/deutschland/>

buvo draudžiami, bet nuo 2021 m. liepos 1 d. bus licencijuojami, teikėjais. Joje nurodyta:

<...> Iki 2021 m. birželio 30 d. vykdymo užtikrinimas kovojant su lošimų neturint leidimo siūlymais bus sutelktas į tuos paslaugų teikėjus, dėl kurių galima numatyti, kad jie taip pat norės išvengti tikėtino būsimos reglamentavimo. <...> Federalinės žemės imsis veiksmų prieš šiuos lošimų neturint leidimo paslaugų teikėjus. <...>

- 15 Šiuo pagrindu 2020 m. rugsėjo 30 d. federalinių žemių vyriausiosios lošimų priežiūros institucijos paskelbė vadinamąsias bendrąsias gaires dėl siūlymų lošti internetiniais lošimo automatais ir pokerį internetu neturint (papildomo) Vokietijos leidimo. <...> Jose nurodyta:

<...> Atsižvelgiant į teisinę padėtį, kuri turėtų pasikeisti 2021 m. liepos 1 d., lošimų virtualiais lošimo automatais ir pokerio internetu, dėl kurių šiuo metu dar negalima gauti licencijos, siūlymai, t. y. savarankiškas platinimas ir organizavimas, paprastai priskiriami prie aplinkybių, į kurias nebus atsižvelgiama įgyvendinant Lošimų įstatymą, jei jie atitinka toliau nurodytus reikalavimus, kuriuos federalinės žemės pripažino kaip techniškai įmanomus. <...>

- 16 Toliau pateiktas reikalavimų sąrašas. Vėliau Vokietijos federalinės žemės nesiėmė jokių veiksmų prieš lošimų internetiniais lošimo automatais paslaugų teikėjus dėl to, kad jie neturėjo Vokietijos leidimo.
- 17 Atsakovė teigia, kad ankstesnis visiškasis draudimas, taikomas lošimams kazino internete, negalėjo būti pateisinamas Valstybės sutarties 1 straipsnyje („<...> Tikslai <...>“) nurodytais tikslais. Pateisinimas nėra galimas, nes pačios federalinės žemės, kurios yra atsakingos už lošimų reglamentavimą, ankstesnio visiško draudimo nelaiko privalomu. Už lošimų reglamentavimą atsakingos federalinės žemės, pranešdamos Komisijai apie iš dalies pakeistos Valstybės sutarties projektą, aiškiai nurodė, kad Valstybės sutarties tikslai galėtų būti įgyvendinami švelnesnėmis priemonėmis, taikant išankstinio oficialaus leidimo sistemą. Visišką draudimą pakeitus leidimų sistema Valstybės sutarties tikslai išliko tokie patys, todėl visišką draudimą pakeitimas įrodo, kad jis negalėjo būti privalomas siekiant įgyvendinti *GlüStV* tikslus dar iki įsigaliojant teisinės padėties pasikeitimui 2021 m. liepos 1 d.
- 18 Be to, atsakovė teigia, kad visiškasis draudimas, taikomas lošimams kazino internete, negali būti laikomas tinkamu Valstybės sutarties tikslams pasiekti, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo suformuluotus pagrindimo reikalavimus. Taip yra todėl, kad Valstybės sutarties tikslas yra ne visiškasis lošimų kazino draudimas, o gyventojų „natūralaus potraukio lošti“ nukreipimas nustatant taisykles ir kontrolę. Vis dėlto, jei pagal Vokietijos teisę nėra „<...> nustatytų taisyklių ir kontrolės <...> šiai lošimų kazino internete paklausai (vadinamasis „natūralus potraukis lošti“, kaip numatyta *GlüStV* 1 straipsnio formuluotėje),

visiškas draudimas yra neginčijamai netinkamas Valstybės sutarties tikslams įgyvendinti.

- 19 Atsakovė teigia, kad ankstesnio visiško draudimo, taikomo lošimams internetiniais lošimo automatais, pateisinimui remiantis Valstybės sutarties tikslais prieštarauja ir už lošimų reglamentavimą atsakingų federalinių žemių 2020 m. rugsėjo mėn. pranešimai („<...> aplinkraštinė rezoliucija <...> ir „<...> bendrosios gairės <...>“). Šiais pareiškimais federalinės žemės taip pat pareiškė, kad, jų nuomone, nėra jokio įtikinamo bendrojo intereso pagrindo, kuris pateisintų laisvės teikti paslaugas apribojimą, grindžiamą Vokietijos licencijos neturėjimu.
- 20 Be to, atsakovė teigia, kad reikalavimas grąžinti prarastas statymų sumas, grindžiamas nepagrįstu praturtėjimu, negali būti pateisinamas laisvės teikti paslaugas apribojimas, nes ieškovo ir cedento (t. y. pradinio žaidėjo) elgesys yra piktnaudžiavimas teise. Cedentas <...> norėjo gauti nepriekaištingas azartinio lošimo paslaugas iš licencijuoto ir oficialiai prižiūrimo paslaugų teikėjo ir jas gavo. Pagal Maltos teisinę sistemą žaidėjas yra apsaugotas nuo sukčiavimo schemų. Papildoma Vokietijos licencija nesuteiktų žaidėjui jokios naudos. Konkrečiai, žaidėjo sąskaita buvo perduota patikėjimo teise valdyti paslaugų teikėjui. Be to, pagal Maltos teisę yra numatyta teisė į neatidėliotiną kredito likučio išmokėjimą ir Malta turi veikiančią teismų sistemą.
- 21 Ieškovas pritaria atsakovės nuomonei bent dėl to, kad, jo nuomone, Teisingumo Teismo sprendimas dėl iškeltų klausimų yra būtinas siekiant teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo, kiek tai susiję su jo verslo modeliu.
- 22 Vis dėlto ieškovas taip pat nurodo Vokietijos teismų jurisprudenciją. Nagrinėdami daugelį žaidėjų pareiktų ieškinių, praktiškai visi Vokietijos teismai visišką teisinių galimybių gauti Vokietijos lošimų internetiniais lošimo automatais licenciją nesudarymą laikytų pagrįstu kišimusi į paslaugų teikėjų, jau turinčių licenciją ir prižiūrimų ES šalies, kurioje yra jų buveinė, valdžios institucijų, laisvę teikti paslaugas.
- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, atsakovės argumentų negalima iš karto atmesti. Vis dėlto teisingas Sąjungos teisės aiškinimas šiuo konkrečiu atveju nėra toks akivaizdus, kad teismas galėtų priimti sprendimą remdamasis vien ankstesne Teisingumo Teismo jurisprudencija.

II. Dėl reikalavimo dalies, susijusios su internetinėmis loterijomis:

- 24 Atitinkamu laikotarpiu buvo galima kreiptis dėl internetinių loterijų vykdymo licencijos (*GlüStV* 4 straipsnio 5 dalis). Vis dėlto atsakovei, kaip privačiai paslaugų teikėjai, nebuvo sudarytos teisinės galimybės gauti tokią licenciją organizuoti internetines loterijas. Pagal Vokietijos teisę licencijos loterijoms galėjo būti išduodamos tik valstybės kontroliuojamiems paslaugų teikėjams (*GlüStV* 10 straipsnio 2 ir 6 dalys).

- 25 Šis teisinių galimybių gauti loterijų licenciją nesudarymas privatiems paslaugų teikėjams daugelį metų buvo aršių valstybinių institucijų ir privačių konkurentų ginčų Vokietijos teismuose objektas. Privatūs loterijų paslaugų teikėjai teigia, kad valstybės išlyga dėl loterijų nėra pateisinama įtikinamu pagrindu, atsižvelgiant į Valstybės sutarties tikslus, o valstybiniai paslaugų teikėjai nurodo, kad loterijų valstybės monopolis turi išlikti dėl žaidėjų apsaugos.
- 26 Vis dėlto Miuncheno administracinis teismas 2017 m. sprendime nusprendė, kad loterijų valstybės monopolis pagal *GlüStV* 10 straipsnio 2 ir 6 dalis neabejotinai pažeidžia paslaugų teikimo laisvę ir nėra pateisinamas įtikinamu bendrojo intereso pagrindu.²
- 27 Be to, viešai paskelbta ekspertų nuomonė, kurioje abejojama loterijų monopolio pagrindimu, kai 2020 m. pavasarį federalinės žemės pranešė apie lošimų kazino internete leidimą³. Ekspertų nuomonę užsakė valdžios institucijos. Joje buvo abejojama, ar tokiu atveju argumentas dėl sukčiavimo ir manipuliavimo vis dar būtų pakankamas pateisinti loterijų valstybės monopolį.
- 28 <...>
- 29 <...> [prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo] žiniomis, nuo 2017 m. visi Vokietijos teismai paliko atvirą klausimą dėl to, ar valstybės išlyga (loterijų monopolis) yra pateisinama bylose dėl atsakovės ar kitų paslaugų teikėjų antrinių loterijų teisėtumo. Nuo 2017 m. visi teismai savo argumentus grindė tuo, kad atsakovė neorganizuoja loterijų, kaip tai apibrėžta Valstybės sutartyje, o teikia lažybų dėl kitų loterijų rezultatų paslaugas. Niekada nebuvo atsižvelgta į tai, kad šios lažybos yra licencijuotos ir prižiūrimos kitoje valstybėje narėje. Vokietijos teismai teigia, kad, atsižvelgiant į Valstybės sutarties tikslus, būtų pateisinama tai, kad nesudaromos teisinės galimybės gauti lažybų dėl valstybinių loterijų rezultatų licenciją.
- 30 Šių argumentų pavyzdys cituojamas iš 2019 m. OLG sprendimo *Koblenz* <...>.⁴
- <...> 108. *Pirmosios atsakovės vykdomos antrinės loterijos taip pat yra ne loterija, kaip tai suprantama pagal GlüStV 3 straipsnio 3 dalį, o lažybos, kaip tai suprantama pagal GlüStV 1 straipsnio trečią sakinį. Taigi atsakovės siūlomoms azartiniam lošimams netaikomas loterijų monopolis pagal GlüStV 10 straipsnio 6 dalį, todėl šioje byloje nereikia spręsti ir klausimo dėl šios nuostatos neteisėtumo pagal Sąjungos teisę.*

² <https://www.isa-guide.de/isa-law/articles/170610.html>

³ https://cdn.businessinsider.de/wp-content/uploads/2020/01/191107_Kurzgutachten-Ruttig.pdf

⁴ <https://landesrecht.rlp.de/bsrp/document/JURE190009319>

<...> Nėra pagrindo pagal SESV 267 straipsnį kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą. Taip yra todėl, kad ieškovo pateiktas klausimas nėra svarbus priimant sprendimą. Šioje byloje esminis yra draudimas dėl lošimų organizavimo internetu pagal GlüStV 4 straipsnio 4 dalį. Atvirkščiai, Valstybės sutartyje dėl azartinių lošimų nustatytas loterijų monopolis neturi jokios reikšmės. Pirmosios atsakovės siūlomai antrinei loterijai neturi įtakos Valstybės sutartyje dėl azartinių lošimų nustatytas loterijų monopolis. Kaip jau buvo paaiškinta, antrinė loterija kvalifikuotina ne kaip loterija, o kaip lažybos. Šiai internetu organizuojamų lošimų formai nėra valstybės monopolio. <...> <...>“

- 31 Byloje, kurią atsakovė iškėlė Saro federalinės žemės aukštesniajame administraciniame teisme,⁵ teismas taip pat paliko atvirą klausimą dėl to, ar valstybės išlyga dėl loterijų yra pateisinama pagal ES teisę, ir pagrindiniame sakinyje suformulavo taip:

<...> Lažybos dėl loterijų rezultatų – vadinamosios antrinės loterijos – nepatenka į GlüStV 3 straipsnio 3 dalies pirmame sakinyje apibrėžtą loterijos sąvoką <...>“.

- 32 Vėliau teismas tik patikrino, ar teisinių galimybių gauti licenciją organizuoti (antrines) internetines loterijas nesudarymas privatiems organizatoriams yra pateisinamas pagal GlüStV 4 straipsnio 4 dalį. Aukštesnysis administracinis teismas tai patvirtino remdamasis šiais argumentais:

„<...> GlüStV 4 straipsnio 4 dalyje nustatyto draudimo objektas yra ne antrinės loterijos kaip tokios, o visų rūšių azartinių lošimų organizavimas ir tarpininkavimas jiems internetu. Tai, kad šis draudimas, laikantis griežtų sąlygų, eksperimentiniame etape pirmiausia atsirado nuostatos 5 dalyje dėl sporto lažybų, nereikia, kaip įtikinamai paaiškino Federalinis administracinis teismas, kad yra nenuosekli visa lošimų rinka jau vien dėl eksperimentavimo išlygos. Vis dėlto tiesa, kad, remiantis bendromis žiniomis, loterijų specifinis rizikos potencialas vertintinas kaip mažesnis nei, pavyzdžiui, lošimo automatų ar žirgų lenktynių lažybų, kurioms pagal teisės aktus iš esmės galima išduoti licenciją, o dėl žirgų lenktynių lažybų reikia pridurti, kad pagal GlüStV 27 straipsnio 2 dalies antrą sakinį gali būti leidžiamas ir organizavimas bei tarpininkavimas internetu. Nepaisant to, šiuo argumentu grindžiant ieškovių nuomonę neatsižvelgiama į GlüStV 4 straipsnio 5 dalyje įtvirtinto naujo reglamentavimo kontekstą. <...> <...>“

- 33 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas abejoja, ar toks Sąjungos teisės aiškinimas ir tokia teisminė praktika yra tinkami, siekiant pateisinti laisvės

⁵ <https://recht.saarland.de/bssl/document/MWRE190001485>

teikti paslaugas apribojimą. Sunku suprasti, kodėl vartotojui tapačios paslaugos atveju turėtų būti daromas skirtumas tarp valstybinio paslaugų teikėjo lažybų dėl valstybės organizuojamos loterijos rezultatų ir kitoje valstybėje narėje reguliuojamo privataus organizatoriaus lažybų dėl tos pačios valstybės organizuojamos loterijos rezultatų.

- 34 Licencijuotos antrinės loterijos Maltoje reglamentuojamos pagal tą pačią sistemą kaip ir lažybos, todėl joms taikomas gerokai griežtesnis reglamentavimas nei pagrindinėms loterijoms Vokietijoje, kurios pagal Valstybės sutartį dėl lošimų laikomos mažiau rizikingais lošimų produktais.
- 35 Bet kuriuo atveju abejotina, ar šiuo skirtumu galima remtis siekiant pateisinti tai, kad, atsižvelgiant į Valstybės sutarties tikslus, įvardytus *GlüStV* 1 straipsnyje, privačioms (antrinėms) loterijoms nėra išduodamos Vokietijos licencijos. Jei pagal Sąjungos teisę lemiamą reikšmę turėtų vartotojo požiūris, būtų sunku suderinti teisę į laisvą paslaugų judėjimą su skirtingu tos pačios paslaugos vertinimu. Taip yra juo labiau dėl to, kad lošimams kazino internete, kurie, tikėtina, sukelia didesnę priklausomybę, už lošimų reglamentavimą atsakingų federalinių žemių požiūriu, nebeturėtų būti taikomas visiškas draudimas, kad būtų pasiekti Valstybės sutarties tikslai.
- 36 <...>
- 37 <...>

Klausimai

1. *Ar SESV 56 [straipsnis] turi būti aiškinamas taip, kad paslaugų teikimo laisvės pažeidimas, kai vartotojo valstybėje narėje (paskirties valstybėje) kazino paslaugas internete teikiantiems ūkio subjektams, kurie yra licencijuoti ir kurių veikla reglamentuojama jų kilmės valstybėje (Maltoje), nustatomas bendras lošimų internetiniais lošimo automatais draudimas, negali būti pateisinamas įtikinamais bendrojo intereso pagrindais,*
 - *jei paskirties valstybė narė tuo pačiu metu leidžia privatiems ūkio subjektams panašius realius lošimus visur lošiant licencijuotais lošimo automatais salonuose ir restoranuose, intensyvesnius lošimus realiuose kazino, valstybės loterijų licencijuotą nacionalinę [l]oterijų veiklą daugiau kaip 20 000 visuomenei skirtų agentų parduotuvių ir*
 - *leidžia privatiems sporto lažybų ir žirgų lenktynių lažybų paslaugas teikiantiems ūkio subjektams bei privatiems internetinių loterijų tarpininkams, parduodantiems valstybinių loterijų ir kitų licencijuotų loterijų produktus, vykdyti licencijuotų lošimų internetu veiklą,*

nors ši valstybė narė – nesilaikydama <...> [Teisingumo Teismo] sprendimo Deutsche Parkinson (C-148/15, 35 punktas), [Teisingumo Teismo] sprendimo Markus Stoß (C-316/07) ir [Teisingumo Teismo] sprendimo Lindman (C-42/02) – akivaizdžiai nepateikė mokslinių įrodymų, iš kurių būtų matyti, kad šie lošimai kelia konkrečią riziką, kuri reikšmingai prisideda prie jos reglamentavimu siekiamų tikslų, visų pirma probleminių lošimų prevencijos, įgyvendinimo, ir

kad, atsižvelgiant į šią riziką, draudimo apribojimas tik lošimams internetiniais lošimo automatais (o ne visiems lošimų pasiūlymams, kurie yra leidžiami lošiant internetu ir fizinėse vietose) gali būti laikomas tinkamu, privalomu ir proporcingu reglamentavimo tikslams pasiekti?

2. *Ar SESV 56 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama taikyti Vokietijos federalinių žemių sutarties dėl lošimų (GlüStV) 4 straipsnio 1 ir 4 dalyse įtvirtintą visišką lošimų kazino internete draudimą, jei Vokietijos lošimų reglamentavimu, t. y. pagal Valstybės sutarties dėl lošimų (GlüStV) 1 straipsnį, siekiama ne visiškai uždrausti lošimus, o tik <...> „nukreipti natūralų gyventojų potraukį lošti nustatant taisykles ir kontrolę ir kovoti su lošimų neturint leidimo vystymusi ir plitimu juodojoje rinkoje“, ir yra didelė žaidėjų paklausa lošimams internetiniais lošimo automatais?*
3. *Ar SESV 56 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad bendras kazino internete siūlymų draudimas negali būti taikomas, jei*
 - *visų šios valstybės narės federalinių žemių vyriausybės jau sutarė, kad su tokių lošimų internetu siūlymų keliama rizika galima veiksmingiau kovoti taikant išankstinio oficialaus patvirtinimo sistemą, o ne visišką draudimą, ir*
 - *parengė bei susitarė dėl būsimos reglamentavimo sistemos pagal atitinkamą valstybinę sutartį, kurioje visiškas draudimas pakeičiamas išankstinio patvirtinimo sistema,*
 - *ir laukdamos šio būsimos reglamentavimo nusprendė leisti atitinkamus lošimų siūlymus neturint Vokietijos leidimo, jei laikomasi tam tikrų reikalavimų, kol bus išduotos Vokietijos licencijos,*

nors pagal <...> Winner Wetten [(C-409/06)] Sąjungos teisės taikymas negali būti laikinai sustabdytas?

4. *Ar SESV 56 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad (paskirties) valstybė narė negali nacionalinio reglamentavimo pateisinti įtikinamais bendrojo intereso pagrindais, jei*
 - *pagal šį reglamentavimą vartotojams draudžiama kitoje (kilmės) valstybėje narėje atlikti licencijuotus tarpvalstybinius statymus dėl paskirties valstybėje narėje licencijuotų loterijų, kurios joje yra leidžiamos ir reglamentuojamos, ir*
 - *jei loterijos yra licencijuotos paskirties valstybėje narėje bei reglamentavimu siekiama apsaugoti žaidėjus ir nepilnamečius*
 - *ir jei kilmės valstybėje narėje licencijuotų lažybų dėl loterijų reglamentavimu taip pat siekiama apsaugoti žaidėjus ir nepilnamečius ir užtikrinama tokio paties lygio apsauga kaip ir loterijų reglamentavimu paskirties valstybėje?*
5. *Ar SESV 56 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal šią normą draudžiama susigrąžinti statymų sumas, prarastas dalyvaujant (antrinėse) loterijose, remiantis tariamu sandorių neteisėtumu dėl licencijos neturėjimo vartotojo valstybėje narėje, jei*
 - *tokia licencija privačioms (antrinėms) loterijoms įstatyme neįtvirtinta*
 - *ir tai nacionaliniai teismai grindžia tariamu skirtumu tarp valstybinio organizatoriaus lažybų dėl valstybės organizuojamos loterijos rezultatų ir privataus organizatoriaus lažybų dėl valstybinės loterijos rezultatų?*
6. *Ar SESV 56 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama susigrąžinti statymų sumas, prarastas dalyvaujant (antrinėse) loterijose, remiantis tariamu sandorių neteisėtumu dėl licencijos neturėjimo vartotojo valstybėje narėje, jei*
 - *tokia licencija privačioms (antrinėms) loterijoms įstatyme neįtvirtinta*
 - *ir tai valstybinių loterijų organizatorių naudai nacionaliniai teismai grindžia tariamu skirtumu tarp valstybinio organizatoriaus lažybų dėl valstybės organizuojamos loterijos rezultatų ir privataus organizatoriaus lažybų dėl tos pačios valstybinės loterijos rezultatų?*
7. *Ar SESV 56 straipsnis ir draudimas piktnaudžiauti teisėmis (<...> Niels Kratzer [C-423/15]) turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama reikšti reikalavimą grąžinti prarastas*

statymų sumas, grindžiamą Vokietijos leidimo neturėjimu ir nepagrįstu praturtėjimu, kai organizatorius turi licenciją ir yra prižiūrimas kitos valstybės narės valdžios institucijų, o žaidėjo reikalavimo turtas ir reikalavimai sumokėti užtikrinami pagal valstybės narės, kurioje yra įsisteigęs organizatorius, teisę?

<...>

DARBINIS VERTINIMAS